

Examen VMBO-KB

2016

tijdvak 2
dinsdag 21 juni
13.30 - 15.30 uur

geschiedenis en staatsinrichting CSE KB

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 41 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 54 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Staatsinrichting van Nederland

- 1p 1 In 1848 gaf koning Willem II opdracht om de grondwet te wijzigen. Maar hij had er wel moeite mee.
Waarom had de koning moeite met de grondwetswijziging?
omdat zijn politieke macht hierdoor
- A gelijk bleef
 - B groter werd
 - C kleiner werd
- Gebruik bron 1.*
- 1p 2 Niet iedereen in Nederland was blij met een koning als staatshoofd. Sommige Nederlanders wilden liever een land zonder koning. In de bron ontbreekt twee keer hetzelfde woord.
→ Welk woord wordt bedoeld?
- 2p 3 Een liberale journalist heeft een boek geschreven over zes politieke leiders uit de 19e en 20e eeuw. Elke leider kreeg een eigen hoofdstuk met een passende titel.
Hieronder staan de titels van deze zes hoofdstukken:
- 1 De belangrijkste liberale politicus van de 19e eeuw
 - 2 De eerste katholieke leider
 - 3 Een eigenwijze socialist
 - 4 Een liberaal met weinig invloed
 - 5 Een protestantse leider met veel nieuwe ideeën
 - 6 Een succesvolle socialistische staatsman
- Welk hoofdstuk hoort bij Thorbecke? En welk hoofdstuk bij Kuyper?
Vul alleen een nummer in.
- Doe het zo:*
Bij Thorbecke hoort ... (vul nummer in).
Bij Kuyper hoort ... (vul nummer in).
- Gebruik bron 2.*
- 1p 4 Welke twee groepen moeten volgens deze politicus samenwerken?
- A liberalen en rooms-katholieken
 - B liberalen en socialisten
 - C protestanten en rooms-katholieken
 - D protestanten en socialisten

- 1p 5 Welke politiek leider noemde zijn aanhang de 'kleine luyden'?
- A Colijn
 - B Kuyper
 - C Schaepman
 - D Troelstra

- 1p 6 Welke combinatie van politieke stroming, aanhang en politiek leider is juist?

	politieke stroming	aanhang	politiek leider
A	liberalisme	arbeiders	Thorbecke
B	liberalisme	hogere burgerij	Troelstra
C	socialisme	arbeiders	Troelstra
D	socialisme	hogere burgerij	Thorbecke

Gebruik bron 3.

- 1p 7 Bij welke politieke partij hoort deze bron?
- A ARP
 - B Liberale Unie
 - C RKSP
 - D SDAP

Gebruik bron 4.

- 1p 8 Welk jaartal moet op de plaats van de vraagtekens worden ingevuld?

- 2p 9 Hieronder staan vier zinnen uit een rechtbankverslag:
- 1 Ik eis dat de verdachte zal worden veroordeeld tot een gevangenisstraf van 30 maanden.
 - 2 Ik verdedig de verdachte en ik vind de geëiste straf te hoog. De verdachte is nooit eerder opgepakt door de politie.
 - 3 Ik verklaar dat ik op de camerabeelden de bedrijfsauto van de verdachte heb herkend.
 - 4 Ik verklaar de verdachte schuldig en veroordeel hem tot een straf van 24 maanden.

Vijf personen:

- a advocaat
- b getuige
- c minister van Justitie
- d officier van justitie
- e rechter

→ Geef per zin aan welke persoon daarbij hoort. **Let op!** Er blijft één persoon over.

Doe het zo:

Bij zin 1 hoort ... (vul letter in).
(enzovoort tot en met zin 4)

Gebruik bron 5.

- 1p 10 De Tweede Kamerleden geven aan dat zij van één van hun rechten gebruik willen maken.
→ Van welk recht willen de Tweede Kamerleden gebruikmaken?
- 1p 11 De Tweede Kamer heeft het recht om de inkomsten en uitgaven van de staat goed te keuren of af te keuren.
→ Noem de naam van dit recht.
- 1p 12 Hieronder staan vier verschillende klachten van mensen:
- 1 Een man vindt dat de politie hem slecht heeft geholpen toen hij last had van de harde muziek van zijn buurman.
 - 2 Een patiënt vindt dat zijn arts hem nog zieker heeft gemaakt door de verkeerde pillen voor te schrijven.
 - 3 Een restauranthouder kan zijn zaak niet verbouwen, omdat hij de beloofde subsidie van de gemeente niet op tijd heeft ontvangen.
 - 4 Een vrouw vindt dat haar computer niet goed werkt en wil een gratis reparatie van de winkel.
- Welke **twee** klachten zal de Nationale ombudsman in behandeling nemen? Schrijf alleen de nummers op.
- 1p 13 Iemand beweert dat als een persoon veel rookt en daardoor erg ziek wordt, het mogelijk moet zijn dat het ziekenhuis weigert om hem op te nemen. Dan had hij maar niet zoveel moeten roken. Iemand anders beweert dat ziekenhuisopname op grond van een **sociaal** grondrecht niet geweigerd mag worden.
Welk grondrecht wordt bedoeld?
- A het recht op bestaanszekerheid
 - B het recht op gelijke behandeling
 - C het recht op gezondheidszorg
 - D het recht op privacy

Gebruik bron 6.

- 2p 14 Hieronder staan vier zuilen:
- a neutraal
 - b protestant
 - c rooms-katholiek
 - d socialistisch
- Geef per muziekvereniging aan welke zuil daarbij hoort. **Let op!** Er blijven twee zuilen over.
- Doe het zo:*
Bij muziekvereniging 1 hoort ... (vul letter in).
(doe hetzelfde voor muziekvereniging 2)

Gebruik bron 7.

- 1p 15 De leerling heeft een fout gemaakt in zijn werkstuk over de Eerste Kamer.
→ Welke fout is dat? Schrijf de fout op en verbeter die.
Doe het zo:
De fout is: ... (noem de fout).
Het moet zijn: ... (schrijf de verbetering op).

Historisch overzicht vanaf 1900

Gebruik bron 8.

- 2p 16 Tijdens de Eerste Wereldoorlog waren er twee bondgenootschappen: de Centralen en de Geallieerden. In elke afbeelding worden één of meer landen van één van die bondgenootschappen bespot.
→ Geef per afbeelding aan welk bondgenootschap bespot wordt.
Doe het zo:
In afbeelding 1 worden de ... (kies uit: Centralen/Geallieerden) bespot.
(enzovoort tot en met afbeelding 3)

Gebruik bron 9.

- 1p 17 Het lied beschrijft de velden van Frankrijk na een oorlog. In het lied worden kenmerken van die oorlog genoemd.
→ Over welke oorlog gaat dit lied? Verklaar je antwoord met een kenmerk uit de bron.
Doe het zo:
Het lied gaat over ... (noem de oorlog), omdat ... (noem een kenmerk uit de bron).

Gebruik bron 10.

- 1p 18 In de tekening is Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog te herkennen. Welke kenmerken van Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog passen bij de tekening?

- A beurskrach en distributiesysteem
- B distributiesysteem en handelsbelemmeringen
- C handelsbelemmeringen en neutraliteit
- D neutraliteit en beurskrach

- 2p 19 In 1917 werd in opdracht van de Oostenrijks-Hongaarse regering een monument geplaatst in Sarajevo. Het monument werd opgericht ter ere van de Oostenrijks-Hongaarse troonopvolger Frans-Ferdinand.
→ Naar aanleiding van welke historische gebeurtenis in 1914 werd dit monument geplaatst? Geef ook aan wat het **directe** gevolg was van deze historische gebeurtenis voor Europa.

Doe het zo:

- historische gebeurtenis: ... (noem gebeurtenis)
direct gevolg: ... (noem gevolg)

Gebruik bron 11.

- 1p 20 De Volkenbond is in 1919 opgericht met bepaalde doelen.
→ Noem een belangrijk doel van de Volkenbond dat in de prent te herkennen is.

Gebruik bron 12.

- 1p 21 Op de foto zijn mannen te zien die werkloos geworden zijn. Toch zijn ze aan het werk.
→ Geef een verklaring waarom deze werkloze mannen toch aan het werk zijn.

- 2p 22 Een invulopdracht:
In het jaar ... (kies uit: **1923** / **1933** / **1943**) ... kwam de NSDAP in Duitsland aan de macht. Niet lang daarna werd de democratie afgeschaft. De nazi's wilden dat één sterke leider de macht had: Hitler. Dit idee wordt ... (kies uit: **Blitzkrieg** / **Führerprincipe** / **Lebensraum**) ... genoemd.
→ Maak de tekst kloppend door de juiste antwoorden in te vullen.
Doe het zo:
Bij de eerste keuze hoort ... (kies uit: 1923 / 1933 / 1943).
Bij de tweede keuze hoort ... (kies uit: Blitzkrieg / Führerprincipe / Lebensraum).

Gebruik bron 13.

- 2p 23 Hieronder staan vijf kenmerken van het nationaal-socialisme:
a antisemitisme
b censuur
c concentratiekampen
d Lebensraum
e propaganda
→ Noem per krantenartikel een kenmerk van het nationaal-socialisme dat daarbij past. Schrijf alleen de letters op.
Doe het zo:
Bij krantenartikel 1 past kenmerk ... (vul letter in).
Bij krantenartikel 2 past kenmerk ... (vul letter in).

Gebruik bron 14.

- 1p 24 Naar aanleiding van welke gebeurtenis in Nederland in mei 1940 is deze tekening gemaakt?
De tekening is gemaakt naar aanleiding van
A de Duitse inval in Nederland.
B de Nederlandse mobilisatie.
C het begin van de Jodenvervolging.

Gebruik bron 15.

- 1p 25 Uit welk doorvoerkamp in Drenthe vertrokken deze transporten?

Gebruik bron 16.

- 1p 26 Waarover gaat de bron?
A gelijkschakeling
B onderduiken
C persoonsbewijs
D razzia
- 2p 27 De volgende zinnen beschrijven het gedrag van vier Nederlanders tijdens de Tweede Wereldoorlog:
1 Een man meldt zich aan voor de strijd tegen de Sovjet-Unie.
2 Een politieman geeft leiding bij het oppakken van Joden.
3 Een radio-omroeper deelt mee dat het Nederlandse leger heeft gecapituleerd.
4 Een vrouw wordt verliefd op een Duitse soldaat.
→ Welke **twee** vormen van gedrag zijn voorbeelden van collaboratie? Schrijf alleen de nummers op.

Gebruik bron 17.

- 1p 28 Waar is deze foto genomen?
A België
B Duitsland
C Nederland
D Nederlands-Indië
E Verenigde Staten

Gebruik bron 18.

- 1p 29 Rolf Kelle was 16 en Werner Winter was 17 jaar oud toen zij sneuvelden. De Duitse legerleiding stuurde deze jonge jongens naar het front om te vechten tegen de Geallieerden.
→ Geef een reden waarom de Duitse legerleiding jongens van deze leeftijd ging inzetten in de strijd.
- 2p 30 De Eerste en de Tweede Wereldoorlog worden allebei een 'totale oorlog' genoemd. Zo werd de bevolking tijdens beide wereldoorlogen sterk beïnvloed door propaganda en censuur.
→ Noem **twee andere voorbeelden** waaruit blijkt dat er sprake is van een 'totale oorlog'. **Let op!** De voorbeelden moeten voor beide wereldoorlogen gelden.

- 1p 31 Nederland heeft lange tijd een neutraliteitspolitiek gevoerd. Toen Nederland lid werd van een internationale organisatie kwam er een einde aan deze neutraliteit.
 Waardoor eindigde de Nederlandse neutraliteitspolitiek?
 De neutraliteitspolitiek eindigde doordat Nederland lid werd van
 A de EEG in 1957.
 B de EU in 1993.
 C de NAVO in 1949.
 D het Warschaupact in 1948.

Gebruik bron 19.

- 2p 32 De bron gaat over mensen die aan het begin van de jaren zestig naar Nederland kwamen om te werken.
 → Welk begrip wordt gebruikt voor deze mensen? Noem ook **twee** namen van landen waar deze werknemers vandaan kwamen.
Doe het zo:
 begrip: ... (noem begrip)
 landen: ... en ... (vul twee landen in)

Gebruik bron 20.

- 1p 33 Bij welke periode hoort de bron?
 A 1900-1920
 B 1930-1950
 C 1960-1980
 D 1990-2010

- 1p 34 In de periode 1980-1985 werd ook Nederland getroffen door een wereldwijde economische crisis. Deze crisis leidde tot massale stakingen en demonstraties.
 Hieronder staan drie stappen die horen bij deze ontwikkeling:
 1 De regering verlaagde de uitkeringen.
 2 De werkloosheid steeg sterk.
 3 Veel bedrijven kwamen in de problemen.
 In welke regel staan de stappen in een juiste volgorde?

A	een wereldwijde economische crisis	→	1	→	2	→	3	→	massale stakingen en demonstraties
B	een wereldwijde economische crisis	→	2	→	3	→	1	→	massale stakingen en demonstraties
C	een wereldwijde economische crisis	→	3	→	2	→	1	→	massale stakingen en demonstraties

Gebruik bron 21.

- 2p 35 Geef aan dat dit lied gaat over een kenmerk van de periode 1945-1990.
Doe dit door:
- eerst te noemen onder welke **naam** deze periode bekendstaat en
 - daarna te noemen over welk **kenmerk** van die periode het lied gaat.
- Doe het zo:*
Deze periode staat bekend als ... (noem naam van deze periode).
Het lied gaat over ... (noem kenmerk van die periode)

Gebruik bron 22.

- 2p 36 Zet de vijf afbeeldingen in de juiste volgorde, van vroeger naar later.
Doe het zo:
Eerst ..., dan ..., daarna ..., vervolgens ... en ten slotte ... (vul nummers in).

- 1p 37 Na de val van de Berlijnse Muur wilden veel Duitsers dat Duitsland weer één land werd. Maar er waren ook Europeanen die twijfelden of deze Duitse eenwording wel zo verstandig was en of de Duitse eenwording door moest gaan.
→ Geef een argument dat past bij deze twijfel.

Gebruik bron 23.

- 1p 38 Welke deelkaart hoort bij het jaar 1990?
- 1p 39 In Nederland bestaat de gewoonte dat werkgevers, werknemers en de overheid regelmatig met elkaar overleggen op het gebied van de economie.
Onder welke naam is dit overleg in de jaren negentig bekend geworden?
- A consumptiemaatschappij
 - B individualisering
 - C multiculturele samenleving
 - D poldermodel
 - E secularisatie

- 2p 40 Hieronder staan zes gebeurtenissen en/of ontwikkelingen:
- 1 Beatrix wordt ingehuldigd als koningin van Nederland.
 - 2 De EGKS wordt opgericht.
 - 3 De euro wordt ingevoerd.
 - 4 De NAVO wil extra kernwapens plaatsen gericht tegen de Sovjet-Unie.
 - 5 Er komt een einde aan de Sovjet-Unie.
 - 6 Steeds meer landen worden communistisch.
- Welke **twee** gebeurtenissen en/of ontwikkelingen horen bij de periode 1990-2015? Schrijf alleen de nummers op.

Let op: de laatste vraag van dit examen staat op de volgende pagina.

Gebruik bron 24.

- 1p 41 Welk begrip past bij **beide** foto's
- A multiculturele samenleving
 - B poldermodel
 - C religieuze pluriformiteit
 - D secularisatie

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.